

Epistola missa studentibus

¶ Sequitur alia epi /

stola ab eodem cancellario missa eisdem studentibus collegij nauerre parisiensis.

Ecce pario votis vestris / socij et fratres dilectissimi. **A**usp sicuti dem ad vos vnam excogitationibus meis litteris exposui. **H**oc bonum precipue monens. quatinus electionibus doctrinis vestrum studium insudaret. **N**ec enim habetis necesse / instar virgilij in luto aurum querere. aut ex sterilibus doctrine petra sugere mel oleumque de saxo durissimo. **S**uper addidi colendum sic intellectum esse. ut incultus et aridus minime desereret affectus sed transiretis in affectum cordis. **R**escripsistis ista benivole vos accepisse. et ut tale aliquid pluries agere postulastis. **S**ic fiat. **A**ccipite rursus aliud quod ex familiari vobiscum allocutione / meum alleuet studium / quod animum indignabundo luctu plenusque exoneret / amaricationis bilem enomat. cui tamen usque quaque sua non desit utilitas. **O**lim plures sed noisime crebrius atque phidius / in quadam ocio aduerse valitudinis mee / pia meditatione recogitavi statum almae vniuersitatis parisiensis. matris mee / ut absentiam meam ab ea / ego vnus ex filiis eius minimis / mentis presentia compensarem. **O**ccurrunt animo multa spectant in ea preclaris laudibus attollenda. **A**spicit quippe tanquam coruscus quidam sol spiritualis / ecclesiasticam machinam irradians. errorum quoque tenebrosas caligines / sua nitenti purorum fulgore dispergens. **V**idet insuper quasi fluvium ille paradisi / in quatuor presidiis / irrigans vniuersam superficiem terre. **S**ed heu hic nihil apud nos ex omni parte beatum. **I**ngerunt se rursus cogitationi mee non pauca lugubria / et quae seueram correctionis aut emendationis manum exigunt. quae est illud quod pertinet ad opinionum atque sententiarum partialitates quaedam illic nimis pertinaces prestrepunt. quae et studium veritatis interrumpunt plurimum. et totum vniuersitatis corpus actuosum in quietem et parum modestum / et tumultuosum magis quam sua requireret perfectio / constituit. **A**b his iniquitatibus phasitrationibusque fluatibus veli vos quantum exiterit alienos effici. **N**ec frustra niti omnes exupare conatur / improbos perversorum. presentium vbi ex altiori trahunt suae factionis aut improbitatis originem. **C**apite quae dico. alioquin non parcat vobis. non quae securitas et studio vestro non quae decem tranquillitas deo

bit. **O**bsunt praeterea partialitates quaedam affectate. et vincendi primae animositas. personarum insuper nationum / vel paecceptionum / vel contempnentium. **N**on enim sinunt ambulare in domo domini cum consensu / per veritatis atque charitatis iter. quod commune / pacificum / et a talibus expeditissimum esse debet. **C**um christo enim neque advena / neque scitba / neque barbarus. **A**lium subinde in christo cerno vniuersitatis studio defectum et hunc quidem maximum. **I**ste est circa iuuenum disciplinam in moribus imo et infundamentali primitiuorum suorum eruditione non mediocri defectus / aut error. age te hoc ut plurimum nimis exuberanti pedagogorum multitudine. quorum aliquid salua laude bonorum / et absque contumelia cuiusque dixerim vel ceca ignorantia / vel segni negligentia. vel questuosa maleque placere adulatione. vel inepta leuitate vel quod intolerabiliter pestiferum est contagioso puerissime vite exemplo ipsis suis scholaribus notum sunt. a quibus non extirpant malas inclinationum radices. sed nutriunt et augmentant. dum vel corrigere eos ne abeant extimescunt. vel quae religio pietasque sordet eis et suum indignum officium deputant talia suos edocere scholares. aut quoniam verentur ne docentes illud. quod negligunt / incidant illud imperperim pueris etiam notissimum. **T**urpe est doctori cum culpa redarguit ipsum. **S**ic adolescentie frenata laxant. sic eunt in ad inuentionibus suis dimissis finem desideria cordis eorum. et per vitioz auia ruunt precipites. **S**unt etiam contumeliosi. vagi. petulantibus iobedieter. perniciosa inimicicia inferendas impatientissimi ad illatas. irreligiosi praeterea / nihil amplius a paganis quam christianae religione perdocti. **P**ostremo ut de quibusdam **J**udas apertus ait **D**acule sunt. vel ut vulgus loquitur facci carbonum. alter alterum pessimis modis maculantes. **S**ed et quales. domi sunt foris in sermonibus palam faciunt. vbi per summa quae ibi obseruanda erant morum modestia / insolentissimis atque incosciscibilibus sibilatiombus. gestibus et obmurmurationibus omnia confundunt et verbum dei cum suo euangelisante probrose spernunt impediunt. turbant. et obrupunt. **N**ec penitentiam existimandum est illud incommodum. quoniam satis est scitum illud. **A**r. **N**on parum refert iuuenem sic vel sic assuescere. **E**t quae certe ex non bene morigeratis / et ex sinistra instructis adolescentibus / sunt iuuenes / atque viri post modum / non tamen inuiles reipublice vniuer

Z

fitatis. sed ipsius etiam totum corpus fedat/
lacerant et in bonorum perniciem crudeliter
seuiunt. Quid sane mirandum si ex discipulis
discipulis fiunt perniciosi doctores? Neque
gradus collatus adimit sed nequiciam au-
get potius ex superbia vel latenteem foris p/
dit. Denique sicubi nutat fundamentum do-
ctrine/ideo quod proprie imperfecte vel inep/
te collocatum extitit. quicquid amplioris scientie
superedificaueris vacillare minus quam habere
solidi roboris necesse est. **Hec** in ipsa me-
ditatione mea video/et confundor plangor
simul et luctu concutio. et ultra quid agam
qualiter ve. pvideam/quibus utiliter conque-
rar non satis inuenio. **Scriberem** hec ip-
sis sigillatim pedagogis. sed immensus essem
et apud eorum plurimos nullum habeo mutue
cognitionis seu familiaritatis commercium
Scriberem ad omnes collectivae. sed vide-
te ne stulto labore consumerer. quoniam et parui-
tatis mee zelum plures eorum more suo vel ir-
riderent vel ei succederent/vel de presumptione
culpam. **Credite** mihi amarissima est
veritas. sed nescio quo pacto apud nullos
eorum amplius quam apud literatos qui sapientes
sunt in oculis suis. apud quos omnis vel
admonitio caritativa/vel fraterna corre-
ctio contumeliose et vindicande deputat in-
iurie. **Postremo** predicarem talia adolescenti-
bus ipsis. sed me absentem scitis/et ipsi mo-
nitionibus asperi sunt. **Accus** ait/atque ob-
vehementissimos passionum strepitus/ob-
scurderent veritati. **Neque** verbis rudes eru-
diri possunt. stulticia colligata est in corde pue-
ri ait **Sapiens**. sed virga discipline fuga/
bit illam. virga dicit non verba. **Tertio**
defectus acriter urget animum qui nouit sub-
ortus non paruo dedecore in vniuersitatis
gloria maculam ponit. **Pluries** itaque relatio
fide dignorum mihi tam prope quam remote degere
ti significauit deesse frequenter sermones in
vniuersitate. etiam dominicales ad clerum
quod nup aliqum monstro simile et pene into-
lerabile semel accidisse visum extitisset. **Co-**
gorum tum ex hoc/tum ex alijs quibusdam illam
deslere scissuram miserabilem et mutilatio-
nem luctuosam/partis non modice vniuer-
sitaris pisen. presertim a sacra theologie fa-
cultate. cuius scissure cam presbuerunt illius
de monte sono erronee temerarie impie as-
sertiones. **Nolo** putet aliquis me hoc loco
iustificatiorem seu defensionem partis illius quam
depulsa vel auulsa est/suscepisse. fratres p-

dicatores loquor. **Viderint** ipsi quid egerit
ego enim fidenter et constanter affirmo con-
demnationem errorum presertim de monte sono ro-
nabiliter et catholice factam. que dum deferretur
in romana curia. ego ipse baccalari^o cur-
sor tunc existens cum ceteris precellentissimis
atque sapientissimis viris ab vniuersitate le-
gatis presens interfui. **Sed** nunquam quod cecide-
runt non adijcient ut resurgant. quoniam iam
pia mater vniuersitas hec quam hactenus filij
irata est. nunquam tandem misericordabitur
aut continebit in ira sua misericordias suas? **Nunquam**
tot oues pascue sue si deliquerint aut erra-
uerint/eternaliter abijciet? imo etsi redire
contemnerent. exemplum christi pastorem imi-
tandum erat ut quereretur. et pia quadam vi-
olentia ad ouile proprium obnitentes traheretur.
quanto amplius dum id totis ut dicitur affe-
ctibus et votis exposculant et precantur. **At** vis-
dere mihi video quosdam non solum scientiam
zelum habentes qui mori obijciant. **Para-**
ti inquit sumus eos suscipe. pacem refor-
mare. sed integritas fidei sed vniuersitatis
honor. sed ipsius demum indemnitas a labo-
ribus et expensis pretermitti nequaquam possunt. **At**
uero non sic loquor ut talia iudicem negli-
genda. nego tamen illa tanta seueritatis animo
sitate require debere/et ad viuum ut dicitur vul-
nus secari quod in illo de sillana victoria di-
ctum est. excessit medicina modum. **Christia-**
ni sumus et in schola caritatis quotidie ver-
samur sub illo qui ait. **Discite** a me quia mi-
tis sum et humilis corde. **Et** nisi remiseri-
tis peccata etc. **Ergo** non tam quod liceat ex iu-
ris rigore/quam quid expediat exquirat. **Cete-**
rum memoriter teneo/cur et qualiter promi-
tus ab vniuersitatis consortio/via quadam
indirecta segregati sunt fratres predicti. **Sta-**
tutum enim et conclusum erat ut omnis gradus
et honoris in vniuersitate expers fieret/quis
quis non iuraret tenere condemnationem sup-
erroribus predictis ab vniuersitate presertim. de hic
ab episcopo pisen factam. **Distulerunt** hoc agere bac-
calarij fratribus predictis tunc expediendis
causantes se a superioribus suis licentiam
ab homini prestationem iuramenti necdum per-
tisse vel habuisse. **Ex** hac origine neque gra-
dus neque cathedram neque sermones poste-
rius adepti sunt. **Audiri** tamen exposcunt om-
nes aut plurimos eorum ad presertim conditiōis
adimplentiōem presertim fuisse. quod si etiam nunc vel-
lent non videretur penitus non admittendi.
Attenderent o vti nam omnes/et benigna

Epistola missa studētibz

recognitione secum tractarent/ q̄sta qual' ve
iactura spūalis est et fuit/ toc hactenus ser/
mones/ tot lectiones / tot salubres instru/
ctiones/ in vniuersitate z alibi exide cessas/
se. Quinetiam natural' pietas erigit vt mī
filio aberranti. et corpus mēbro egrotanti
cōpassione moueat. Deinde considera dā
num. ppriuz in sermonibus. in ppositionibz
et alijs. tum audi monitionem metro com
prehensam **S**i nō vis alijs p̄cere/ parce tibi.
nec loquar verationes. opprobria z car
ceres. ab illis quos loq̄mur platas/ q̄ nī mā
suetos z benignos extimatores ad miseri/
cordiā velocius impēdēdam deflecterent.
Passa est ex aduerso fateor vniuersitas la/
boz z expensarum damna plurima. ipa nī
meo iudicio leuiter obliuiscenda aut cōtē/
nenda sunt. p cōmertio pacis. p fraterna re
cōciliatione. p reintegratione tante p̄s ab
rupte. nī mō fidei sua integritas. et vniuer
sitati suus honor p̄maneat vel fallos l' sars
est. **E**xclamabunt fortassis ad hec pluri
mi eiusdem mecum esse snie. qm̄ pacis zela
tores aut sunt aut videri volūt. **T**ereor nī
dum ad excusationē ventū erit. quibusdaz
eoz. nihil qd offerri possit ad reconciliati
onem eius sufficiat / quin assidue calum
nientur vel fidei vel vniuersitatis bono
rem non seruari. ita demū neqz recōciliatio
vnqz. neqz pax habebitur. **E**terū nō sum
tam insolens vt vsurpem diffinire quo pa
cto ea q̄ p̄dicimus fides scz z vniuersitatis
honor illesi manerent. **H**oc vnū apud me
persuasum firmiter habeo: posse ista etiam
de facili contingere. si ad hoc non dicā om
nes. nō dicam multi sed paucissimi de vni
uersitate cum paucis fratribz recta integra
qz voluntate operam dare voluerint **Q**uod
si ex corde noluerint quicqd ora blanda lo
quantur/ nulla via nullis p̄cibus/ nulla ob
latione idipm̄ valebit obrineri. **E**t ita nī
mirum semp allegabunt hanc esse cām fidē
nec ex ea posse quicqz remittere. **Q**uid igit
reliquum est mihi vt apud semetipm̄ q̄s
qz redeat constituat ante cordis oculos lus
ctuofam hanc scissuram cum p̄eritis incō
modis. **V**ideat diligenter et acriter ad re
parandam hanc iacturam/ q̄stum facultatē
aut gratie donum/ desup acceperit tūc omī
deposito cōtentionis studio inquirat pacē
et psequatur eam. hoc est qd nunc agere sa
rago. hoc est qd. p vice mea his inscrip̄s of
fero **P**orro q̄stum. p̄ficiam vel obero p̄roz

sus in incerto fluctuat anim' / noui pub /
licos hoim mores/ noui q̄sta iudicioz sni/
arum qz varietas/ noui qz implacabiles in
domabiles qz regnant in quozūdā cordibz
affectiones/ q̄stum vigeat i eoz lingnis ob
loquendi libertas effrenis q̄liter in opibus
psequendi bonos/ sero licētia deficiat. no
ui deinde quā paucoz est bona z sollicita fi
de que **J**esu xp̄i non q̄ sua sunt querere.
Nec vt scripta studui nō in publicum. sed
ad paucos traducere qz p̄desse nō obeē cō
fiderem **O**blatrabanti scio si ad quosdam
scripta hec delata fuerint ferentes in digne
simo. p scelere vel mutabilitate deputantes
qz pacem iacobitarum videar optasse aut p
ea verbum scriptum ve fecisse. sed liberavo
ce fatebor nec illud vnqz pudori deputabo
me nūc et pus olim sp̄ dū modeste volui v'
optau/ reconciliatiōem ipoz in medijs ēt
litibz optauisse **P**ereant qui de ma matris
aut mistici corpis feda mutilatione gloriā
tur/ q̄ non sanationi student/ sed medelam
querentibus crudeliter irascūtur/ et q̄ addi
uisioz magis qz pulcherrimā vniōem demo
niaca impietate pellūtur/ quoz p̄secutio si
pgunt in pacificos vnitatis amatores su
ere sp̄nende est. z generoso aiose stur' pede
calcāda hoc puiso ne dānos' inde nascāfi
vniuersitati vel republica scandalū / hoc cī
qd vehemēter p̄mescēdū censeo magi qz
p̄secutiōem ppriam. **N**unc z alias euitau
palam dicere l' agere aliq̄ q̄ dicēda vel agē/
da suggererat zelus meus/ nisi mihi mēto
verat in eis et deuotus. vestrū igit erit has
quales qz l'ras vel p̄dere ve obtegere/ dedu
cere rem ad q̄sdam qui extra sunt/ vel peni
tus ommittere. **A**tm̄ quis scit si pp̄tius as
pirabit deus/ et dabit voci sue vocē stutis
et hac rememoratiōis occasione/ vt audi
entes audiant/ z intelligētes intelligāt/ z p
bono pacis adipiscēdo/ benigniori mente
laborent/ hoc ē qd dep̄cor/ qd supplico/ qd
p̄ illū q̄ pat̄ nra est obtestor. **I**n quo bene
valete mei memores/ in oīoibus vris. scri
ptum **B**rugis.

Sinit.

Incipit apologeti

ca siue m̄sua venerabilis m̄gr̄i **J**ohānis
de **B**erson sacre theologie doctoris egregū
et cācellarij p̄sien. ad quēdā monachū do
mus carthusie maioris querentes. **A**rum
licitū foret p studio lectionis z exercitiū spi

ritualis conuentum et pleritatē diuini officij dimittere. Et q̄ libri eēt fructuosius frequētandi. In qua q̄dē r̄sua p̄mo epla ris p̄mittit̄r plogus/post subnectit̄r decem et octo cōsideratiōes. In q̄r̄ p̄mis. xij. suadet̄ cenobitica stabilitas. et arguit̄ suspecta loci seu cōuentus mutatio p̄textu seu colore maioris q̄etis et p̄fectus. In reliq̄s v̄o sex cōsideratiōibz agit̄ de libris a monacho in diuino officio et regularibz obſuatijs cōtinue occupato frequentandis.

Contra vobis et par. Si inimicos iubemur diligere/ q̄sto magis eosq̄ nos diligūt i veritate et sinceritate salutis. Nihil quippe ita debitiū/ nihil plus nature cōsentaneum uibil efficacius ad diligē q̄ redames si a maris. et ames vt ameris. hoc est eni amatoriū poculū. Seneca teste/ sine veneficijs sine carmine. s. Si vis amari ama. Durū idcirco videri potuit verbū illud v̄fē caritatis de me et ad me. quis phibet etiā non amantē diligere. sed fuerit hoc dictū licentia s̄monis amorosi q̄ legē nescit. nec se capit sepe. Veniā ad alia sup̄ q̄b̄ ilico rapuit aim? me stilo currēte cōsideratiōes videlicet aliq̄s annotare p̄ncipibz āneras. Sup̄ petebat̄ alie cōsideratiōes p̄les sed lassitudo corpis et formido redij cōpescuerūt scribētē. Sane suadeo p̄mū totū religiōis studiū transire in affectū cordis. nō tamen accipio p̄ affectū q̄lēcūq̄ sed sanctum et castū. Nā transibant illi de q̄b̄ p̄s. loquit̄ i affectū prauū. dū pdijt̄ q̄si ex adipe iniquitas eoz. H̄z autor de spū et aia/ breuē inter ceteras magnas multas a laudabiles/ cōsideratiōem istā. Affectus inq̄r q̄ est spontanea et suavis inclinatio ad aliud/ tripliciter in nob̄ at̄tēditur. s. in sup̄iori p̄terōis. et in inferiori et in imaginatione. Si spūs n̄r seq̄tur affectū p̄mū s̄z hō spūalis. si scōz s̄z hō rōnalis. si tertū s̄z hō aialis. Poterit̄ in originali si placet videre latius. Item q̄s in epla beati Bern. ad v̄fos fr̄es de monte dei. Fuit opinio celebris q̄ tota theologia n̄ra deberet magis cēseri affectiua q̄ speculatiua. Rōem assignat vnus validaz. qz ius bemur redigere oēm intellectū in captiuitatem in obsequiū xp̄i. Plus est igit̄ ois intellectus theologice ad cultū xp̄i p̄ caritatis obsequiū q̄ ad speculandum maxime cuz finis legis sit caritas. Rursum circa monitionē infra de lectura doctrinaz. Placet h̄

addere q̄ sermones mgr̄ales qui sūt succēte p̄ distinctiones valde illuminant intellectū et sine labore graui demulcēt etiā affectū cū inspicit̄ s̄mo dei viuus et efficac̄ duz ad modū loquētis et cōtinētis eidē se insudic suauiter p̄ p̄riculas ordinatim. Habet q̄z v̄berim materia circa pene singula psalmoz et alioz diuinoz v̄ba p̄ exercitio meditationis. Exēpli gr̄a. Beatus vir q̄ non abijt in cōsilio impioz. hic pōt assumi distinctio de beatitudine. Item de viro. Item de abire. Item de cōsilio. et ita de reliquis. Demū nō est cōsiliū meū vt difficiles q̄es et p̄fundas speculatiōes occupatus in alio duo dino fuitio sibi assuet̄ intelligēdas vbi requirit̄ ociū maximū ac ingenij viuacitas cū dispositione vegeta cerebri/ q̄eta et serena ne forte frenesis aut alia incurran̄ in cōmoda. Sufficiūt igitur tractatuli faciles et ad pietatem idonei. Scriptum Lugduni Anno domini. D. cccc. xxvi. ix. Julij. per Joh. cancellariū p̄ficiē.

• Finit epla.

Incipiunt cōsiderationes ad p̄positū q̄s b̄n cōsiderare debz religiosus in diuinis multū occupatus/ p̄ serenatione conscientie

Consideratio prima.

Religiosus ille cōsideret in p̄mis q̄ dei p̄uidēta q̄ in sua dispositione non fallitur deduxerit ipsum ad ordinem celebrem et ap̄ probatū i q̄ iā ita profess̄ ē p̄ p̄batōez solitā vt resiliere fas n̄ sit. Faciat s̄z pia nēccitate

ss 4